

Plan Merytoryczny
Muzeum Śląskiego w Katowicach
na rok 2019

- I. Działalność wystawiennicza - s. 2**
- II. Publikacje - s. 6**
- III. Działalność naukowa - s. 7**
- IV. Działalność edukacyjna - s. 18**
- V. Działalność na rzecz osób z niepełnosprawnościami i grup wykluczonych - s. 26**
- VI. Zbiory - s. 28**
- VII. Współpraca z zagranicą - s. 31**
- VIII. Frekwencja - s. 33**
- IX. Promocja - s. 34**
- X. Inwestycje - s. 36**
- XI. Inne ważne - s. 37**

I. Działalność wystawiennicza

Wystawy stałe - budynek przy ul. T. Dobrowolskiego 1

1. *Galeria sztuki polskiej 1800-1945* - galeria prezentuje twórczość wybitnych polskich artystów (malarstwo i rzeźbę) powstałą przed 1945 roku. Autorka wystawy: Katarzyna Jarmuł-Niemczyk, kurator: Andrzej Holeczko-Kiehl.
2. *Galeria sztuki polskiej po 1945 roku* - galeria prezentująca zjawiska w sztuce powojennej (fotografia, rzeźba, grafika, instalacje, street art, sztuka wideo). Autorka wystawy i kuratorka: Joanna Szeligowska-Farquhar.
3. *Galeria śląskiej sztuki sakralnej* - galeria prezentująca obiekty sakralne, w tym zbiory własne oraz depozyty z kolekcji Muzeum Archidiecezjalnego w Katowicach. Autorka wystawy i kuratorka: Henryka Olszewska-Jarema.
4. *Galeria plastyki nieprofesjonalnej* - galeria prezentująca zjawiska plastyki nieprofesjonalnej na Górnym Śląsku oraz prace artystów związanych z nurtem art brut i outsider art. Na wystawę składają się trzy wątki tematyczne: *Pod ziemią* - etos pracy, *Na powierzchni* - dzień jak co dzień, *W stronę nieba* - wiara i nadzieja. Autorka wystawy i kuratorka: Sonia Wilk.
5. *Laboratorium przestrzeni teatralnych. Przeszłość w terażniejszości* - galeria prezentująca najbardziej znaczące dokonania teatru europejskiego, począwszy od jego antycznych korzeni, aż po poszukiwania sceny współczesnej, i rozwój polskiej plastyki scenicznej XX w. Autorki wystawy i kuratorki: Sylwia Ryś i Agnieszka Kołodziej-Adamczuk.
6. *Światło historii. Górny Śląsk na przestrzeni dziejów* - wystawa stała o historii Górnego Śląska. Współautorzy wystawy: Jarosław Raciński, Krystyna Pieronkiewicz-Pieczko, kuratorka: Krystyna Pieronkiewicz-Pieczko.
7. *Na tropie Tomka* - wystawa edukacyjna. Inspirując się postacią Tomka Wilmowskiego, młodego bohatera powieści Alfreda Szklarskiego, zaprojektowano miejsce, którego celem jest łączenie pokoleń i wspólne odkrywanie świata za pomocą zmysłów i twórczych wyzwania. Autor i kurator wystawy: dr Adam Pisarek.

Wystawy czasowe (brzmienie tytułów wystaw czasowych w wersji roboczej, mogą ulec modyfikacji).

Planowana liczba wystaw czasowych (wraz z kontynuowanymi, poza siedzibą i plenerowymi): 14

Wystawy w budynku głównym przy ul. T. Dobrowolskiego 1

1. *Triennale Grafiki Polskiej, 26.10.2018-24.02.2019*, kontynuacja.
10. edycja Ogólnopolskiego Triennale Grafiki Polskiej, które jest jednym z głównych wydarzeń towarzyszących Międzynarodowemu Triennale Grafiki w Krakowie. Wystawa ma charakter pokonkursowy, prezentuje wybrane przez jury najciekawsze prace graficzne powstałe w ciągu ostatnich trzech lat. Kurator: dr Grzegorz Hańderek (ASP), opiekun merytoryczny ze strony Muzeum Śląskiego: Henryka Olszewska-Jarema.
2. *Zajawka. Śląski hip-hop 1993-2003*, termin: 10.05.2019-1.09.2019.
Wystawa przybliżająca temat hip-hopu jako zjawiska społeczno-kulturowego (poziom - 4). Wystawa ukáže zjawisko fascynacji kulturą hip-hop w latach 1993-2003 i uczestnictwo w niej jako ważne zbiorowe doświadczenie, które ukształtowało dużą część pokolenia dzisiejszych trzydziesto- i czterdziestolatków. Kurator: Szymon Kobylarz.
3. *20. lecie kolekcji Fundacji Sztuki ING*, termin: 9.11.19-19.04.2020, kurator: Marek Pokornny (poziom -4).

Wystawy w łaźni głównej - budynek przy ul. T. Dobrowolskiego 1

1. Instalacja Zbigniewa Libery i do spektaklu *Przedwczesne odejście* G. Taboriego w reż. Emilii Sadowskiej, 23.11-31.12.2019. Projekt inspirowany jest dramatem George'a Taboriego z 1999 r. pod tym samym tytułem. Wystawa czasowa ma być projektem łączącym spektakl teatralny z instalacją, w której obiektami staną się zarówno aktorzy, jak i język oraz światło i dźwięk. Zamiarem autorów wystawy jest praca w przestrzeni eksperymentu twórczego oraz poszukiwanie nieschematycznych działań i rozwiązań scenicznych, a także różnorodnych form wyrazu, balansowanie na pograniczu humoru, groteski oraz nawiązanie dialogu z publicznością. Projekt będzie częścią Biennale Industrii organizowanego przez Muzeum Śląskie (projekt ten został wskazany również w punkcie *Inne ważne*).
2. *Zwierzęta z naszego podwórka z dalekiego świata*, 29.03-27.07.2019, kuratorka: dr Maria Renata Abłamowicz. Zamierzeniem wystawy jest zapoznanie widza z pochodzeniem najpopularniejszych zwierząt domowych i ich dzikich przodków, a także ich rolą w pradziejach i średniowieczu na terenie ziem polskich w kontekście życia gospodarczego, jak również uwarunkowań ideologicznych ówczesnych społeczności.

Wystawy w holu centralnym przy ul. T. Dobrowolskiego 1

1. Teresa Murak, instalacja, termin: 8.02-28.07.2019. Prezentacja rzeźby ze zbiorów własnych. Rzeźba przedstawiająca olbrzymi krzyż wykonany z węgla i konstrukcji stalowej powstała jako rezultat spotkania i ścisłego współdziałania artystki z ludźmi z kopalni Halemba. Praca była zrealizowana dla potrzeb wystawy w galerii Zachęta w 2016 roku. Obecna wersja rzeźby w nowej autorskiej aranżacji, wykorzystującej nową przestrzeń budynku, będzie wzbogacona o prezentacje innych form aktywności twórczej artystki. Kurator: Andrzej Holeczko-Kiehl.
2. Chiharu Shiota, instalacja, 26.09.2019-26.04.2020. Artystka urodziła się w 1972 roku w japońskiej Osace. Zainspirowana sztuką performatywną i instalacjami lat 70. XX a w szczególności pracami Mariny Abramović. Wpływy tej ostatniej widoczne są w niektórych performansach Shioty mieszczących się w nurcie endurance art, np. *Try and Go Home* z 1998 roku, w którym unurzana w błocie artystka spędziła cztery dni, poszcząc, w wykopanej w ziemi jamie. W pracach Shioty widać także nawiązania do sztuki Rebeki Horn, Any Mendiety, Louise Bourgeois i Evy Hesse, szczególnie jeżeli chodzi o użycie tkanin i problematykę jej performansów, które często dotyczą tematyki niepokoju, zapomnienia i pamięci. Shiota jest rozpoznawalną autorką instalacji performatywnych, w ramach których wypełnia przestrzenie galeryjne sieciami z czarnej nici, tworząc labirynty, w które wplątane są jej rzeczy osobiste, a nawet ona sama. Instalacja, która zostanie przygotowana w Galerii jednego dzieła, będzie efektem przemysłów autorki na temat Górnego Śląska, jego kultury, obyczajowości, sztuki. Kurator: Łukasz Adamski.

Centrum Scenografii Polskiej (CSP) - budynek przy ul. T. Dobrowolskiego 1

1. *Niezapomniane. Kobiety w czasie powstań śląskich i plebiscytu na Górnym Śląsku*, 2.05.2019-5.01.2020. Wystawa dotycząca sytuacji kobiet na Górnym Śląsku w okresie powstań i plebiscytu, której celem będzie przedstawienie losów mieszkanek terenu plebiscytowego zaangażowanych zarówno w działania powstańcze, akcję plebiscytową, jak i kobiet przyjmujących bierną postawę wobec tych wydarzeń, np. żon czy matek powstańców (wystawa wymieniona została również w punkcie dotyczącym działań przygotowywanych w ramach obchodów 100-lecia odzyskania niepodległości). Kuratorzy: dr Paweł Parys, współpraca: Małgorzata Paul, dr Dawid Keller, CSP.
2. *Kobiety w przemyśle w czasach nowożytnych*, 06.09-29.12.2019. Celem wystawy będzie pokazanie roli pracy kobiet w przemyśle od I wojny światowej do dnia dzisiejszego w krajach kultury zachodniej (Europa i Ameryka Północna). Kurator: Mariusz Gąsior.

Wystawy w stolarni przy ul. T. Dobrowolskiego 1.

1. *To co ukryte* - wystawa ilustracji Bartka Arobala Kociemby przygotowanych z myślą o Biennale Industrii, 26.09.2019-06.01.2020. Bartek Arobal Kociemba to obecnie jeden z najzdolniejszych polskich ilustratorów. Od 2005 roku ilustruje książki, czasopisma, pracuje również dla teatru i różnych instytucji. Postępując się papierem, kredkami, a także materiałami pochodzącymi wprost z natury (tj. kwiaty, trawy i gałęzie) tworzy ilustracje, kolaże z papieru i instalacje ikebany.

Wystawy poza siedzibą MŚ:

1. Wystawa w ramach *Art Naif Festiwal*, czerwiec-wrzesień 2019. Tematem wystawy będzie twórczość Teofila Ociepki.
2. *Polska młoda scenografia* - wydarzenie towarzyszące Praskiemu Quadriennale '19. Wystawa organizowana we współpracy z Polskim Ośrodkiem Międzynarodowego Instytutu Teatralnego, będzie prezentować m.in. prace laureatów konkursu o nagrodę scenograficzną im. J. Moskala, termin: 6-17.06.2019, kuratorka: Agnieszka Kołodziej-Adamczuk.

Wystawy plenerowe:

1. *Górny Śląsk z powietrza*, termin: 04.02.2019-02.06.2019. Wystawa będzie prezentowana na terenie Polski i Niemiec. Wystawie towarzyszyć będzie album pod roboczym tytułem *Górny Śląsk z powietrza*. Projekt realizowany jest przy współpracy z Instytutem Herdera w Marburgu oraz Uniwersytetem w Siegen. Kuratorzy: Dawid Smolorz, Maja Duda.
2. *Wojciech Korfanty*, termin: 01.07.2019-29.09.2019. Wystawa będzie towarzyszyć odświeżeniu pomnika Wojciecha Korfantego w Warszawie, zrealizowana we współpracy z Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie, Instytutem Pamięci Narodowej Oddział w Katowicach oraz Archiwum Państwowym w Katowicach. Wystawa będzie również miała wersję internetową. Kuratorka: Beata Lisicka.

II. Publikacje

Planowana liczba tytułów: 19

Publikacje (tytuły robocze):

1. *Bliskie, lecz z dalekiego świata* [Dział Archeologii, katalog wystawy].
2. *Jestem. Teresa Murak* [Dział Sztuki, Dział Komunikacji Wizualnej i Wydawnictw, katalog wystawy].
3. *Śląski hip-hop 1993-2003* [Dział Projektów, katalog wystawy].
4. *Niezapomniane. Kobiety w czasie powstań śląskich i plebiscytu na Górnym Śląsku* [Dział Historii, katalog wystawy].
5. *Sztuka zwana naiwną i co dalej - Aleksander Jackowski* [Dział Plastyki Nieprofesjonalnej, katalog wystawy].
6. *Archiwum Powstań Śląskich* [dodruk].
7. „[(.,:;!-...)]” *Miroslaw Bałka* [dodruk].
8. Historia Muzeum Śląskiego przedstawiona techniką komiksową [publikacja, współpraca międzydziałowa].
9. *Górny Śląsk z powietrza* [Maja Duda, album].
10. *Industria. Konteksty nieoczywiste* w serii „Ziemia Śląska” [Dział Historii, publikacja pokonferencyjna].
11. *Śląskie Prace Prahisteryczne*, tom 9 [Dział Archeologii, czasopismo naukowe].
12. *Idea i koncepcje MŚ...(?)* w serii „Ziemia Śląska” [Dział Komunikacji Wizualnej i Wydawnictw, praca zbiorowa].
13. *Dzieje przedwojennej kolekcji geologicznej Muzeum Śląskiego w Katowicach* [Dział Komunikacji Wizualnej i Wydawnictw, monografia].
14. *Ikony architektury województwa śląskiego* [Dział Komunikacji Wizualnej i Wydawnictw, monografia].
15. *Dekorator wnętrz jako współtwórca rzeczywistości filmowej* [Dział Komunikacji Wizualnej i Wydawnictw, monografia].
16. *Rocznik MŚ za rok 2015* [Dział Promocji, Dział Komunikacji Wizualnej i Wydawnictw].
17. *Rocznik MŚ za rok 2016* [Dział Promocji, Dział Komunikacji Wizualnej i Wydawnictw].
18. *Rocznik MŚ za rok 2017* [Dział Promocji, Dział Komunikacji Wizualnej i Wydawnictw].
19. *Ganc nowy ślonski heft* [Dział Komunikacji Wizualnej i Wydawnictw, monografia].

III. Działalność naukowa

Dział Archeologii:

Prace badawcze do wystaw

1. Wystawa archeologiczna z Muzeum w Batumi, roboczy tytuł: *Skarby Kolchidy*, termin: 2020, kuratorka: Małgorzata Kurgan-Przybylska - prace koncepcyjno-merytoryczne i organizacyjne. Wystawa ze zbiorów Muzeum Archeologicznego w Batumi przygotowywana wspólnie przez Muzeum Śląskie i stronę gruzińską. W czasach antycznych obszar wschodniego wybrzeża Morza Czarnego znajdował się w obrębie cywilizacji greckiej, a następnie rzymskiej. To tam miał udać się Jazon po złote runo w opisaney w mitologii greckiej wyprawie Argonautów do Kolchidy.
2. Wystawa archeologiczna *Celtyckie Kresy* - termin: realizacja 2022. Kurator: Jacek Soida. Większość współczesnych mieszkańców Polski kojarzy Celtów z obszarami północno-zachodniej Europy: z Francją oraz Wyspami Brytyjskimi. W rzeczywistości jednak obszar, który skolonizowali, był znacznie większy, a cztery regiony w granicach dzisiejszej południowej Polski, w tym również w części Górnego Śląska, stanowiły swoiste kresy. Wystawa będzie miała na celu przybliżyć odbiorcom fenomen celtyckiej kultury, która odcisnęła swe piętno na barbarzyńskich społecznościach Europy. Jako element ilustracyjny wykorzystane zostaną eksponaty pozyskane przez Muzeum Śląskie w trakcie prac wykopaliskowych, planuje się również wypożyczenie obiektów z innych placówek muzealnych.

Inne:

1. *Projekt Celt* - kontynuacja projektu wieloletniego. Badania ukierunkowane na poznanie osadnictwa celtyckiego w rejonie Raciborza, prowadzone we współpracy z Uniwersytetem Wrocławskim, archeologiczne badania terenowe - pozyskiwanie zabytków, opracowywanie dokumentacji terenowej, opracowywanie rezultatów badań, opracowywanie materiałów zabytkowych pozyskanych z badań terenowych, Jacek Soida.
2. Projekt badawczy *Śląsk w świetle badań archeobotanicznych*, kontynuacja wieloletniego projektu obejmującego tworzenie bazy danych materiałów botanicznych pochodzących z wykopalisk archeologicznych z terenu Śląska: pozyskiwanie materiałów archeobotanicznych - udział w badaniach terenowych; uzupełnianie danych o nowe dane ze stanowisk badanych i opracowanych w latach kolejnych; pozyskiwanie nowych danych do tworzonej bazy (kwerendy); opracowywanie materiałów zdeponowanych w Dziale Archeologii MŚ oraz w innych placówkach naukowo-badawczych, a także pozyskanych we współpracy z kierownikami badań wykopaliskowych, Agata Sady.

3. Zielnik i współczesne materiały porównawcze - kontynuacja pozyskiwania materiałów porównawczych wybranych zbiorowisk roślinnych, zbieranie materiałów w terenie, Agata Sady.
4. Kontynuacja wieloletniego projektu mającego na celu poznanie rozwoju podstawowych działań gospodarki zwierzętami w czasie oraz wzajemnych relacji pomiędzy hodowlą, łowiectwem, rybołówstwem, użytkowaniem ptactwa domowego i dzikiego; kierunków użytkowania gatunków domowych i surowców pochodzenia zwierzęcego (mleko, skóry, wełna, kości, siła pociągowa); znaczenia zwierząt w kulturze symbolicznej - analizy archeozoologiczne szczątków zwierzęcych pozyskanych w trakcie badań archeologicznych - udział w badaniach terenowych lub pozyskiwanie materiałów badawczych od kierowników badań wykopaliskowych, budowanie kolekcji porównawczej materiałów kostnych, dr Maria Renata Abłamowicz.
5. Udział w badaniach wykopaliskowych na stanowiskach w Tell el-Farcha i Tell el-Mura (Egipt) - kontynuacja - realizacja badań archeozoologicznych. Organizatorami ekspedycji są: Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Muzeum Archeologiczne w Poznaniu, Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej Uniwersytetu Warszawskiego w Kairze, dr Maria Renata Abłamowicz. Udział warunkowany uzyskaniem od władz egipskich koncesji na badania.
6. Współpraca w realizacji projektu badawczego *Aspekty przyrodnicze na stanowisku w Tell el-Farcha* (Egipt) - kontynuacja wieloletniego projektu realizowanego przez Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Muzeum Archeologiczne w Poznaniu, Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej Uniwersytetu Warszawskiego w Kairze, opartego na badaniach wykopaliskowych na stanowisku w Tell el-Farcha. Celem jest kompleksowe opracowanie warunków przyrodniczych, w jakich funkcjonowało społeczeństwo wczesnopaństwowe w Egipcie na przykładzie wschodniej delty Nilu na przestrzeni ok. tysiąca lat (ok. 3800-2800 p.n.e.), dr Maria Renata Abłamowicz.
7. Realizacja projektu badawczego *Pomiędzy Południowym Egiptem a Kanaanem. Rozwój i upadek, położonej na szlaku handlowym osady z IV-III tys. p.n.e. w Tell el-Murra* (Egipt) - kontynuacja wieloletniego projektu realizowanego przez Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej Uniwersytetu Warszawskiego w Kairze, na podstawie badań wykopaliskowych w Tell el-Murra, mającego na celu zbadanie fenomenu osady leżącej na szlaku handlowym biegnącym przez wschodnią deltę Nilu i północny Synaj w kierunku Palestyny, funkcjonującej od okresu predynastycznego po czasy VI dynastii, dr Maria Renata Abłamowicz.
8. Opracowanie depozytu kości zwierzęcych z badań wykopaliskowych w Gliwicach (Rynek) w 2010 r. (MŚK/dep/1634/1-680/A) pod kątem oznaczenia gatunkowego,

anatomicznego, osteometrii, określenia wieku i płci zwierząt, dr Maria Renata Abłamowicz.

9. Analizy ceramologiczne materiałów zabytkowych ze zbiorów Muzeum Śląskiego w Katowicach - kontynuacja badań przesiewowych materiałów ceramicznych spektrometrem Tracer 5 ukierunkowanych na określenie składu gliny naczyń pradziejowych w korelacji z ich chronologią i typologią, Małgorzata Kurgan-Przybylska.
10. Prace badawcze związane z opracowywaniem zbiorów.

Dział Plastyki Nieprofesjonalnej

1. Monitoring amatorskiego ruchu plastycznego (obserwacja konkursów twórczości nieprofesjonalnej, penetracja środowisk plastycznych, uczestnictwo w wystawach i konkursach).
2. Opracowanie materiału dotyczącego działających w przeszłości i obecnie grup plastycznych na Śląsku, analiza porównawcza.
3. Europejskie kolekcje art brut i ich wpływ na badania polskie. Próba analizy.
4. Systematyczne czynne uczestnictwo w konferencjach organizowanych przez ośrodki badawcze i inne instytucje - w założeniach uczestnictwo czynne każdego pracownika działu w minimum jednej konferencji.

Dział Etnologii

1. Prace merytoryczno-koncepcyjne do wystawy *Losy rodzin na Górnym Śląsku*. Praca w zespole merytorycznym ds. wystawy - Joanna Kryszka. Kwerendy, badania kwestionariuszowe, poszukiwania obiektów do ww. wystawy.
2. Prace merytoryczno-koncepcyjne dot. wystawy *Matki, żony, siostry... Kobiety na Górnym Śląsku w latach 1918-1920* - Małgorzata Paul. Kwerendy, poszukiwania obiektów do ww. wystawy.
3. Współpraca merytoryczna przy monitorowaniu, uzupełnianiu i aktualizowaniu Mapy obrzędowej Górnego Śląska - prace badawcze, rejestracyjne, uzupełnianie tekstów merytorycznych, poszukiwania fotografii, Krystyna Pieronkiewicz-Pieczko.
4. Indywidualny projekt badawczy - rekwizyty obrzędowe, prace nad katalogiem zbiorów, Małgorzata Paul.
5. Indywidualny projekt badawczy - pamiątki rodzinne, prace nad katalogiem zbiorów, Krystyna Pieronkiewicz-Pieczko.
6. Indywidualny projekt badawczy - opakowania firmowe, prace nad katalogiem zbiorów, Joanna Kryszka.
7. Prace koncepcyjne i przygotowawcze do kolejnego tomu Śląskich Prac Etnograficznych.

8. Prace badawcze związane z opracowywaniem zbiorów, ustalaniem proveniencji zabytków.
9. Czynny i systematyczny udział w konferencjach krajowych i zagranicznych.
10. Etnograficzne badania terenowe:
  - a) kontynuacja etnograficznych badań terenowych pn. *Tradycja - zmiana - ciągłość* nad życiem społecznym, duchowym, tradycjami zawodowymi mieszkańców Bogucic. Przygotowanie badań, Krystyna Pieronkiewicz-Pieczko,
  - b) monitoring, badanie i rejestracja zwyczajów dorocznych. Jedno- lub dwudniowe badania terenowe przy okazji różnych uroczystości. Realizacja badań w celu rejestracji ginących obrzędów i zwyczajów dorocznych, przejawów życia społecznego, duchowego, materialnego, tj.:
    - *Krzyzoki* - wielkanocna procesja 12 młodzieńców (Śląsk Opolski),
    - *Jaukace* - grupa obrzędowa noworoczna z Żywca,
    - *Niedźwiednicy* - grupy obrzędowe na zakończenie karnawału z terenu lublinieckiego,
    - *Sąd nad Niedźwiedziem* - Gliwickie,
    - *Dekret* (Wielki Piątek) - Kalwaria Zebrzydowska,
    - *Ogniska zielonoświątkowe* - Cielmice, dzielnica Tychów,
    - *Mikołaje* - Borki Wielkie (Opolskie),
    - *Szkubanie pierza* - Brenna,
    - *Dziękczynne Święto Żniw* - kościół ewangelicki w Katowicach,
    - *Konfirmacja* - kościół ewangelicki w Zabrze.

Dział Fotografii

1. Kompleksowe opracowywanie całego zbioru Działu Fotografii z zamiarem udostępnienia większości na stronie Muzeum Śląskiego. Zbiór to ponad 25 000 indywidualnych fotografii, projekt jest przewidziany na lata 2019-2021 - cały zespół.
2. Monitorowanie aktywności śląskiego środowiska twórczego na tle zjawisk zachodzących w dziedzinie sztuki fotograficznej - cały zespół.
3. Analiza, opracowanie i publikowanie badań nad spuścizną Jerzego Lewczyńskiego w jej aktualnych kontekstach i interpretacjach - Danuta Kowalik-Dura, Ada Grzelewska.
4. Prace na wystawę fotograficzną *Kobiety w przemyśle w dziejach nowożytnych*, opartą na zbiorach Muzeum Śląskiego w Katowicach i szeregu innych instytucji muzealnych i archiwalnych na świecie np. Imperial War Museums (Wielka Brytania), US National Archives (USA), Bundesarchiv (Niemcy), NAC, Archiwa Państwowe. Projekt będzie towarzyszył festiwalowi/biennale Industrii - Mariusz Gąsior.

5. Prace w zespole interdyscyplinarnym/międzydziałowym nad wystawą o losach rodzin na Górnym Śląsku, organizowaną w ramach programu *Niepodległa* - Dominika Szczech.
6. Prace nad wystawą fotografii w fotoplastikonie związaną z kulturą hip-hopu na Górnym Śląsku w latach 90. XX wieku - Dominika Szczech
7. Monitorowanie polskiego i zagranicznego rynku antykwarycznego, nawiązywanie kontaktów w środowisku w celu pozyskania nowych zbiorów fotograficznych dla Muzeum - cały zespół.
8. Czynny udział w konferencjach krajowych i zagranicznych w ramach zaakceptowanego budżetu - cały zespół.
9. Pomoc przy kwerendach dla zewnętrznych instytucji muzealnych i kulturalnych w ramach zgłaszanego zapotrzebowania - cały zespół.
10. Współpraca z zewnętrznymi instytucjami kulturalnymi w ramach prac podejmowanych w Dziale Fotografii - cały zespół.

Dział Historii

1. Prace koncepcyjne nad zarysem scenariusza do wystawy *Historia przemysłu górnośląskiego*. Opracowania merytoryczne poszczególnych modułów związanych z historią przemysłu na Górnym Śląsku. Prace badawcze, współpraca z podmiotami zewnętrznymi, wizyty studyjne w muzeach o tematyce przemysłowej oraz gospodarczej. Prace nad *warsztatem edukacyjnym*.
2. Prace nad wystawą o życiu kobiet na Górnym Śląsku (Polek, Niemek, Ślązaczek) w latach 1918-1922 pt. *Niezapomniane. Kobiety w czasie powstań śląskich i plebiscytu na Górnym Śląsku*, dr Paweł Parys, współpraca Małgorzata Paul (wystawa), dr Dawid Keller (escape room, informacja w punkcie wydarzenia towarzyszące).
3. Praca nad książką pod roboczym tytułem: *Z ciekawostek powstańczych... Casus Rozbarku i najbliższej okolicy podczas III powstania śląskiego (maj-czerwiec 1921)* - do wydania w 2021 r., roku 100. rocznicy III powstania śląskiego.
4. Prace nad publikacją: *Archiwum Powstań Śląskich*, Seria I, tom 2, *Okres drugiego powstania 1920 roku* - do wydania w 2020 r., roku 100. rocznicy II powstania śląskiego (ok. 500 stron).
5. Prace nad publikacją: *Archiwum Powstań Śląskich*, seria I, tom 3, *Obrona plebiscytu (styczeń-kwiecień 1921)* - do wydania w 2021 r., roku 100. rocznicy III powstania śląskiego (ok. 500 stron).
6. Prace związane z pozyskiwaniem zbiorów oraz uzupełnianiem kolekcji Działu Historii (w tym Sekcji Powstań Śląskich oraz Sekcji Przemysłu Śląskiego). Prace porządkowe w

Dziale Historii - identyfikacja proveniencji obiektów, uzupełnianie wpisów w Księgach inwentarzowych.

7. Udział w pracach zespołu ds. Biennale Industirii. Jest to autorski festiwal Muzeum Śląskiego związany z dziedzictwem przemysłowym - współpraca międzydziałowa. Realizacja pierwszej edycji - 2019 r., Beata Lisicka (członek zespołu, reprezentant działu).
8. Prace badawcze dotyczące historii Śląska (cały zespół zgodnie z kompetencjami).
9. Prace badawcze dotyczące historii gospodarczej Śląska i Polski w ramach prac koncepcyjnych nad wystawą *Historia przemysłu górnośląskiego*, zwł. w kontekście historii górnictwa (w tym kopalni „Katowice”) oraz komunikacji, dr Dawid Keller, Beata Lisicka. Przystąpienie do prac nad opracowaniem kartoteki zakładów przemysłowych Górnego Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego, dr Dawid Keller, Beata Lisicka, Grzegorz Kochanowicz.
10. Czynny udział w konferencjach naukowych (o tematyce zbieżnej z profilem tematycznym działu) oraz przygotowywanie naukowych i popularnych tekstów do publikacji w wydawnictwach (w tym pokonferencyjnych i poza Muzeum Śląskim).
11. Współorganizacja konferencji w roku 90-lecia Muzeum Śląskiego, dr Dawid Keller (współpraca z Małgorzatą Kurgan-Przybylską).
12. Organizacja konferencji *Obraz medialny Górnego Śląska w okresie międzywojennym*, wspólnie z Instytutem Badań Regionalnych Biblioteki Śląskiej, konferencja w styczniu 2020 r., dr Dawid Keller.
13. Prace badawcze do wystawy *Górny Śląsk w latach 1921-1922*, realizowanej w ramach programu *Niepodległa*. Planowany wernisaż w czerwcu 2021 r., dr Dawid Keller, dr Paweł Parys, Beata Lisicka, współpracownicy zewnętrzni.
14. Współpraca przy wystawie o śląskim hip-hopie, Grzegorz Kochanowicz.
15. Prace koncepcyjne nad planami wystaw czasowych realizowanych w kolejnych latach - przemysłu i gospodarki na międzywojennym Górnym Śląsku, działaniom partyzanckim w czasie II wojny światowej na Górnym Śląsku, cały zespół.
16. Prace badawcze w ramach przygotowań wystawy o rodzinach na Górnym Śląsku, dr Dawid Keller, Beata Lisicka, Jan Sasor.
17. Czynny udział w konferencjach naukowych i innych formach upowszechniania, cały zespół.
18. Organizacja wykładów, paneli dyskusyjnych dotyczących Górnego Śląska w 1919 r. w ramach programu *Niepodległa*. Przygotowania do realizacji kolejnych w latach 2020-2021 i zebrania wystąpień w formie książkowej dr Paweł Parys, dr Dawid Keller.
19. Projekt *Niepodległa na lata 2018-2022* - koordynacja prac, współpraca międzydziałowa,

dr Dawid Keller.

20. Współpraca z zewnętrznymi instytucjami zgodnie z tematyką prac podejmowanych w Dziale, cały zespół.

Dział Sztuki

1. Prace merytoryczno-koncepcyjne dotyczące przearanżowania ekspozycji stałych: *Galerii sztuki polskiej 1800-1945* oraz *Galerii sztuki polskiej po 1945 roku*.
2. Prace nad katalogiem malarstwa i sztuki nowych mediów po 1945 roku - Joanna Szeligowska-Farquhar.
3. Prace nad monografią dotyczącą ekspozycji stałej (współpraca z autorami zewnętrznymi) - *Galerii sztuki polskiej po 1945 roku*, Joanna Szeligowska-Farquhar.
4. Prace badawcze tematycznie związane z kontynuacją cykli *Akademia sztuki wideo* (Joanna Szeligowska-Farquhar) oraz *Akademia sztuki w przestrzeni publicznej* (Andrzej Holeczko-Kiehl) w formule cyklicznych spotkań z artystami, których celem jest prezentacja wybranych zjawisk w polskiej sztuce.
5. Udział w szkoleniach i konferencjach zgodnych ze specyfiką działu.
6. Prace związane z pozyskiwaniem zbiorów oraz uzupełnianiem dotychczasowej kolekcji zbiorów, współpraca z podmiotami zewnętrznymi (m.in. galerie sztuki, domy aukcyjne, prywatni kolekcjonerzy, artyści).
7. Opracowywanie podręcznej bazy informacyjnej i fotograficznej zbiorów plakatu, Anna Sarna.
8. Przygotowanie katalogu wystawy Teresy Murak w Galerii jednego dzieła, Joanna Szeligowska-Farquhar, Andrzej Holeczko-Kiehl.

Dział Inwentaryzacji

1. Organizacja Komisji Zakupów, Wyceny Darów Muzealiów, przygotowanie i opracowanie dokumentacji (zaplanowano 6 komisji, planowane jest przyjęcie do inwentarza ok. 2000 nowych nabytków: dary, zakupy, przekazy).
2. Sprawowanie pieczy nad realizacją postanowień Komisji - współpraca z Działem Finansowo-Księgowym.
3. Prowadzenie rejestru umów kupna i darowizn eksponatów.
4. Prowadzenie księgi depozytowej.
5. Wprowadzanie depozytów do systemu zarządzania kolekcją, koordynacja ich digitalizacji i opisów merytorycznych.
6. Nadzór nad prawidłowym ruchem muzealiów.

7. Zatwierdzanie, ewidencjonowanie i przechowywanie dokumentacji związanej z ruchem muzealiów oraz czynny udział w odbiorach i zwrotach obiektów.
8. Przeprowadzenie Inwentaryzacji zbiorów w Dziale Sztuki i Dziale Plastyki Nieprofesjonalnej.
9. Badania proveniencyjne muzealiów.
10. Opisanie, zweryfikowanie ksiąg inwentarzowych przedwojennego Muzeum Śląskiego (kontynuacja prac).
11. Pozyskanie, digitalizacja kart ewidencyjnych przedwojennego Muzeum Śląskiego i zweryfikowanie zapisów z księgami inwentarzowymi (kontynuacja prac).
12. Pozyskanie praw autorskich do obiektów muzealnych wpisanych do inwentarza zbiorów przed 2000 r. (kontynuacja prac).
13. Koordynacja obchodów 90-lecia utworzenia Muzeum Śląskiego w Katowicach.
14. Sporządzanie umów licencyjnych do obiektów muzealnych i przestrzeni muzealnej - koordynacja realizacji udostępnienia wizerunków.
15. Koordynacja kwerend działów merytorycznych Muzeum Śląskiego.
16. Działania związane z digitalizacją:
  - koordynacja procesu wdrożenia nowego systemu zarządzania kolekcją muzealną,
  - wdrożenie tezaurusów do opisu danych podstawowych w systemie zarządzania kolekcją, digitalizacja dokumentów dotyczących proveniencji zbiorów (ok. 6000) i wprowadzenie zdigitalizowanych materiałów do systemu ewidencji zbiorów (kontynuacja prac),
  - stała współpraca z Pracownią Digitalizacji i Fotografii oraz działami merytorycznymi - digitalizacja nowo pozyskanych obiektów oraz tych, do których nie wytworzono odwzorowań cyfrowych (ok. 3000 obiektów),
  - popularyzacja wyników digitalizacji za pośrednictwem metod cyfrowych - udostępnienie części kolekcji (ok. 1500 obiektów) on-line z pełnym opisem metadanych przez cały 2019 r.,
  - edukacja kadr instytucji kultury prowadzących digitalizację lub przygotowujących się do digitalizacji obejmująca zakresem województwo śląskie - następnie w miarę zapotrzebowania rynku. Szkolenia obejmą następujące zagadnienia: ewidencję, opis obiektów muzealnych na podstawie obowiązujących aktów prawnych, tworzenie strategii cyfrowych, tworzenie metadanych opisowych i odwzorowań, przygotowywanie obiektów do digitalizacji - konserwację zapobiegawczą, konserwację pełną. Szkolenia teoretyczne i praktyczne przy współpracy ekspertów zewnętrznych,

- sporządzanie sprawozdań na potrzeby wewnętrzne i zewnętrzne Muzeum Śląskiego (dyrekcja, MKiDN, GUS, NIMOZ i in.),
- udział w szkoleniach i konferencjach dotyczących przepisów muzealnych, proweniencji zbiorów, technologicznie nowych form digitalizacji obiektów muzealnych, prawa autorskiego.

Centrum Scenografii Polskiej

Projekty badawcze:

1. Przygotowanie sesji naukowej poświęconej archiwizacji i metodologii opracowania dzieła sztuki o charakterze czasoprzestrzennym, jakim jest spektakl teatralny. Sesja będzie wydarzeniem prowokującym wymianę doświadczeń dotyczących opisu, a także opracowania teatraliów dokumentujących historyczną i współczesną scenografię. Stworzy okazję do prezentacji koncepcji metodologicznych oraz doświadczeń muzealników i środowiska naukowców. Sesja zostanie zorganizowana w kontekście wystawy organizowanej w Galerii Sztuki „Zachęta” - *Zmiana ustawienia. Polska scenografia społeczna i teatralna XX wieku*, realizator: Agnieszka Kołodziej-Adamczuk.
2. *Rozmowy o teatrze w przestrzeni miasta* - sfinalizowanie badań i redakcji publikacji poświęconej problematyce teatru w przestrzeni miasta (zamknięcie tematu w 2019 r., oddanie materiałów do druku na początku 2020 r.). Tematem publikacji będzie problematyka teatru tworzącego uniwersalną opowieść o Polsce „tu i teraz”, a także związane z nim kierunki działań artystów biorących czynny udział w życiu lokalnych społeczności.
3. W ramach łączenia profilu kolekcji CSP z wydarzeniami *Akademii sztuki performansu* przygotowanie tekstów poświęconych dziełom Tadeusza Kantora i Jerzego Gurawskiego (analiza dzieł ze zbiorów CSP zamknięta dwoma artykułami). Celem projektu jest opracowanie dzieł w kolekcji, a także stworzenie ich sproblematyzowanej monografii.
4. Modelowanie ciała w teatrze - przekrojowy projekt poświęcony ponowoczesnym formom kształtowania znaku teatralnego przez kostium na scenie polskiej. Badania mają na celu wyodrębnienie i systematyzację najistotniejszych zjawisk związanych z zagadnieniem. Efekty badań zostaną zaprezentowane w ramach wystawy, zakłada się możliwość powstania publikacji na ten temat.
5. Współpraca przy projekcie Instytutu Teatralnego im. Z. Raszewskiego w Warszawie - *Zmiana ustawienia. Polska scenografia społeczna i teatralna XX wieku*, dotyczącego specyfiki formalnej i społecznej scenografii XX w.

6. Opracowywanie Archiwum Teatru Śląskiego w Katowicach: plan pozyskania ok. 970 prac jako uzupełnienie i rozbudowanie kolekcji dotyczącej scenografów śląskich i pracujących na Śląsku, zwrot prac niemożliwych do pozyskania do Teatru Śląskiego.
7. Działania, kwerendy, konsultacje dotyczące projektu związanego ze specyfiką scenografii operowej - przygotowania do wystawy w 2020 r.
8. Opracowanie, ewidencja i archiwizacja kolekcji Archiwum Opery Śląskiej w Bytomiu - rozeznanie zbiorów oraz przygotowanie klasyfikacji tematycznej i osobowej.
9. Projekt dotyczący twórczości Zofii de Ines - kwerendy w teatrach oraz w archiwum prywatnym autorki, pozyskanie obiektów (projektów i gotowych kostiumów) do zbiorów (brak w kolekcji CSP reprezentatywnego zbioru prac artystki).

Biblioteka

1. Selekcja i melioracja księgozbioru pod kątem aktualności i przydatności w pracy naukowej pracowników.
2. Analiza rynku księgarskiego, wydawniczego pod kątem zakupów publikacji, czasopism.
3. Analiza rynku księgarskiego na potrzeby sporządzania orientacyjnych wycen woluminów z ofert zakupu.
4. Rozbudowywanie tezaury haseł przedmiotowych w programie bibliotecznym LIBRA2000. Szczegółowe opracowywanie rzeczowe księgozbioru.
5. Udostępnianie anglojęzycznych baz danych: Grove art Online, Benezit Dictionary of Artists, Artstor, JSTOR. Szkolenia merytoryczne z ich obsługi.
6. Monitoring działalności wydawniczej partnerów wymiany międzybibliotecznej.
7. Analiza ruchu muzealnego na świecie pod kątem nawiązywania współpracy zagranicznej.
8. Systematyczne czynne uczestnictwo w konferencjach organizowanych przez ośrodki badawcze i inne instytucje.

Dział Edukacji

1. Program badawczy *Językowy obraz świata. Mniejszość językowo-kulturowa Głuchych na Śląsku* (prowadzenie projektu - Michał Justycki, Dagmara Stanosz). Program poprzedzony interdyscyplinarnymi badaniami naukowymi, docelowo zakończony będzie wystawą z towarzyszącym jej programem edukacyjnym. Celem projektu jest pozyskanie i opracowanie materiałów dotyczących kultury Głuchych na Śląsku oraz interdyscyplinarne ujęcie tematu tożsamości językowej Głuchych w kontekście lokalnym i globalnym. Trwałym efektem będzie stworzenie w Muzeum Śląskim stałej

bazy dostępu do informacji na temat kultury i sztuki Głuchych oraz opracowanie wytycznych do realizacji projektów włączających dotyczących mniejszości kulturowych.

Program obejmuje:

- badania terenowe dotyczące polskiego języka migowego jako przykładu niematerialnego dziedzictwa kultury oraz tożsamości osób głuchych na Śląsku - nagrania wideo wypowiedzi w polskim języku migowym, rejestracja wypowiedzi w polskim języku migowym w gwarze śląskiej itd.,
- zbieranie pamiątek dotyczących historii głuchych na Śląsku (fotografie, taśmy z nagraniami filmów do nauki polskiego języka migowego, pamiątki związane z aktywnością kulturalną, sportową, społeczną charakterystyczną dla mniejszości głuchych). Współpraca w zakresie organizacji wystawy: Dział Sztuki - Joanna Szeligowska-Farquhar.

Sesje, konferencje, seminaria planowane na terenie Muzeum Śląskiego

1. *Psychiatria i sztuka. Powiązania, relacje, zależności*, dwudniowa konferencja, 28-29.03.2019, Sonia Wilk, Magdalena Łuków vel Broniszewska, Katarzyna Kościelny (Dział Plastyki Nieprofesjonalnej).
2. *Kultura i sztuka Głuchych*, seminarium dla nauczycieli (termin w trakcie ustalania), Dagmara Stanosz, Michał Justycki (Dział Edukacji).
3. II Ogólnopolska Konferencja na temat bezpieczeństwa w instytucjach kultury - wrzesień/październik 2019 (Dział Bezpieczeństwa).
4. Międzynarodowa konferencja We Are Museums, 27-29.05.2019.
5. I Górnośląsko-Zagłębiowska Konferencja Bibliotek Muzealnych pod hasłem: „*Biblioteki muzealne wczoraj, dziś, jutro*”, 04.06.2019.
6. Konferencja naukowa „Pogranicza a narracje muzealne”, Małgorzata Kurgan-Przybylska, dr Dawid Keller, 13-16.10.2019.

IV. Działalność edukacyjna

Działalność edukacyjna dla grup zorganizowanych

1. Lekcje i warsztaty muzealne (grupy szkolne i przedszkola) - zajęcia ze stałej oferty tematów realizowanych w przestrzeni wystaw stałych. Warsztaty poświęcone różnym dziedzinom kultury. Wszystkie zajęcia zakładają aktywny udział uczniów i są okazją do połączenia nauki z pasją tworzenia, samodzielnymi poszukiwaniami, ćwiczeniem umiejętności pracy w grupach. Wpisując się w podstawy programowe, uzupełniają program nauczania, a przede wszystkim inspirują do własnych przemyśleń i działań twórczych.
2. Zróżnicowane formy aktywnego zwiedzania wystaw czasowych: warsztaty, lekcje, oprowadzania.
3. Program edukacji regionalnej przybliżający dawne obyczaje, specyfikę życia codziennego w pracy i rodzinie, tradycje świąteczne - prowadzony na podstawie wystaw: *Galeria plastyki nieprofesjonalnej* oraz *Światło historii. Górny Śląsk na przestrzeni dziejów*.
4. Spotkania w czasie ferii zimowych (grupy półkolonijne) - warsztaty twórcze zainspirowane zajęciami na wystawie.
5. Spotkania w czasie wakacji letnich (grupy półkolonijne) - warsztaty twórcze zainspirowane zajęciami na wystawie.
6. Oprowadzania po wystawach stałych *Szkolna rajza po muzeum*. Oprowadzanie zaprojektowane z myślą o potrzebach wycieczek szkolnych.

Wykłady i warsztaty dla dorosłych i młodzieży

Wykłady, oprowadzania i warsztaty tematycznie oparte na zbiorach muzeum, punktem wyjścia programu spotkań będą obiekty prezentowane na wystawach czasowych. Planowany zakres tematyczny:

- sztuka polska (dawna i współczesna),
- sztuka świata,
- zagadnienia związane z kulturą regionu,
- oprowadzania tematyczne po wystawach stałych i czasowych nawiązujące do kalendarza świąt, rocznic, aktualnych wydarzeń (także w opcji przedpołudniowej dedykowanej seniorom).

Akademie w Muzeum Śląskim:

1. *Akademia sztuki wideo* - spotkania o charakterze cyklicznym (cztery spotkania w ciągu roku) z artystami i krytykami sztuki oraz pokazy filmów wideo w *Galerii sztuki po 1945 roku*, kuratorka: Joanna Szeligowska-Farquhar.

2. *Akademia sztuki w przestrzeni publicznej* - cykl czterech spotkań oraz prezentacja multimedialna prezentujące wybranych twórców. Celem spotkań jest prezentacja mecenatu artystycznego województwa śląskiego lat 1922-2018 na wybitnych przykładach architektury, form monumentalnych powstałych na obszarze województwa śląskiego, kurator: Andrzej Holeczko-Kiehl.
3. *Akademia sztuki performansu* - realizacja czterech wydarzeń w 2019 r. Kontynuacja wydarzeń z 2018 r. - pokazy akcji artystycznych i spektakli performansu połączonych ze spotkaniami z artystami, kuratorka: Agnieszka Kołodziej.
4. Kontynuacja wykładów w ramach cyklu *Spotkania z archeologią*, zapoczątkowanych w październiku 2017 r., mających na celu upowszechnianie ważnych odkryć archeologicznych oraz ciekawych rezultatów badań archeologicznych i z dziedzin pokrewnych (m.in. archeobotanicznych, archeozoologicznych). Koordynacja: Dział Archeologii.
5. Orowadzania tematyczne po wystawach stałych (także w opcji przedpołudniowej przeznaczonej dla seniorów). Koordynacja: Dział Edukacji.
6. Wykłady i panele dyskusyjne dotyczące historii Górnego Śląska w roku 1919. Koordynacja: Dział Historii.
7. Orowadzania kuratorskie po wystawach stałych i czasowych.

Zajęcia dla seniorów

Muzealny Uniwersytet Seniora

W ramach serii spotkań będzie można skorzystać z dwóch propozycji przeznaczonych dla seniorów.

1. Popołudniowe wykłady *Muzeum Konesera*.
Cykl wykładów rozpoczynający się od października i trwający przez cały rok akademicki 2018/2019. Tematyka zajęć będzie dotyczyła wystaw stałych oraz czasowych, a także tajników pracy muzealnej. Poruszane będą też szeroko rozumiane kwestie społeczno-kulturowe, antropologiczne oraz zagadnienia dotyczące bezpośrednio sztuki, warsztatu czy metod tworzenia.
2. Przedpołudniowe spotkania dyskusyjne *Teatr konesera*.
Cykliczne spotkania umożliwiające zapoznanie się z twórczością wybitnych polskich artystów teatru. Spotkania składać się będą z prelekcji, projekcji spektaklu teatralnego i dyskusji. W trakcie roku akademickiego 2018/2019 będą prezentowane dramaty Moliera (semestr zimowy) i Szekspira (semestr letni).
3. Spotkania dyskusyjne w ramach współpracy z Uniwersytetami Trzeciego Wieku.

Cykle wykładów i spotkań dla dzieci i rodzin

7. *Muzeum dla malucha*

Warsztaty dla rodzin z dziećmi w wieku 4-6 lat.

Cykl spotkań na wystawach stałych i czasowych, przybliżających dzieciom zagadnienia związane ze sztuką, kulturą, tradycjami regionalnymi i lokalną historią. Spotkaniom towarzyszą warsztaty twórcze.

Krótkie wprowadzenie na wystawie przybliży wybrany wątek warsztatów, a następnie dzieci z rodzicami wspólnie wykonują prace plastyczne nawiązujące do tematu zajęć.

8. *Muzeum z każdej strony*

Warsztaty dla rodzin z dziećmi w wieku 6-10 lat.

Podczas spotkań uczestnicy zapoznają się z różnymi technikami malarskimi. Warsztaty twórcze poprzedzone są wizytą w galeriach stałych Muzeum Śląskiego, gdzie dzieci dowiadują się, jak tworzyli mistrzowie. Każde spotkanie jest spotkaniem z inną techniką i innym gatunkiem malarskim. Na uczestników czeka profesjonalnie przygotowany warsztat pracy.

9. *Przestrzeń edukacyjna Na tropie Tomka*

Niedzielne animowanie wystawy w formule warsztatowej, teatralnej lub muzycznej. Odbiorcami są rodziny z dziećmi w różnym wieku, także najmłodszymi (do lat 4).

10. *Zegewerk w Stolarsni*

Cykl warsztatów dotyczących tematu różnorodności w świecie kultury i sztuki. Warsztaty adresowane do rodzin z dziećmi, dostępne dla osób z niepełnosprawnościami sensorycznymi.

11. *Warsztaty regionalne*

Seria zajęć regionalnych przeznaczona dla rodzin. Tematy kolejnych spotkań w atrakcyjnej formie zapoznają uczestników ze śląskimi słowami, zwyczajami, baśniami, tańcami i piosenkami.

12. *Tajemnice pszczelego ula*

Warsztaty z zakresu edukacji ekologicznej prowadzone przy pasiece ulokowanej na terenie muzeum.

8. *Którędy do sztuki...* - cykl warsztatów dla rodzin z dziećmi ze spectrum autyzmu.

Uczestnicy obcuja z dziełami sztuki, wykonując różne działania sensoryczne. Priorytetem jest zapewnienie im komfortu fizycznego i psychicznego oraz przyjaznej atmosfery. Warsztaty są okazją do doświadczenia nowej przestrzeni, integracji społecznej, mogą być uzupełnieniem indywidualnej terapii.

9. *Blackout. Sztuka doświadczenia sztuki.*

Warsztaty integracyjne dla osób niewidomych oraz widzących. Warsztaty prowadzone są w wyciemnionych pomieszczeniach oraz w galeriach sztuki polskiej z wykorzystaniem materiałów dźwiękowych oraz dotykowych.

10. *Młoda pracownia*

Cykl spotkań adresowany do dzieci starszych, które lubią rysować, malować, chcą doskonalić swoje umiejętności plastyczne. Uczestnicy korzystają z profesjonalnych materiałów plastycznych. Do dyspozycji są: sztalugi, podobrazia, palety malarskie, farby akrylowe. Uczestnicy dowiadują się, jak pracują profesjonalni artyści, jak wygląda ich warsztat. Zajęcia, na przemian, są spotkaniem z techniką rysunku i malarstwa. Każde spotkanie uzupełnione jest pokazem przykładowych dzieł ze zbiorów Muzeum Śląskiego, pokazujących, jak dany temat ukazywali znani artyści.

Wydarzenia całodniowe i kilkudniowe:

1. *Dzień Wolnej Sztuki - Slow Art Day* - kwiecień

Dyskusyjne spotkanie przy wybranych obiektach prezentowanych na wystawach w ramach szóstej już ogólnopolskiej edycji Dnia Wolnej Sztuki. Przewidziane jest też spotkanie prowadzone w polskim języku migowym dla osób niesłyszących.

2. *Noc Muzeów* - maj

Muzeum Śląskie w Katowicach przyłączy się do europejskiej Nocy w Muzeach. Kolejne edycje imprezy to liczne atrakcje: wystawy, zajęcia interaktywne dla dzieci i dorosłych, prelekcje, koncerty oraz spotkania z artystami. Tematem przewodnim Nocy 2019 będzie 90-lecie Muzeum Śląskiego.

3. *Industriada* - czerwiec

Święto Szlaku Zabytków Techniki to jedno z ważniejszych wydarzeń kulturalnych w regionie. Ma na celu szeroko pojętą edukację historyczną i kulturalną, promowanie regionalnego dziedzictwa techniki. Organizator: Samorząd Województwa Śląskiego. W ramach imprezy organizowane są warsztaty i zajęcia edukacyjne, koncerty, spektakle itp. Kolejna edycja Industriady pod hasłem: *Bal u przemysłowca*.

4. *Europejskie Dni Dziedzictwa* - wrzesień

Europejskie Dni Dziedzictwa, wspólna inicjatywa Rady Europy i Unii Europejskiej, to jedno z najważniejszych wydarzeń kulturalnych i największy projekt edukacyjny w Europie. Ma na celu szeroko pojętą edukację historyczną i kulturalną, promowanie regionalnego dziedzictwa z ukazaniem jego bogactwa oraz przypomnienie o wspólnych korzeniach kultury europejskiej.

5. *Tydzień Kultury bez Barrier* - wrzesień

Ogólnopolska akcja koordynowana przez Fundację Kultury bez Barrier, której celem jest zwrócenie uwagi na udostępnianie zasobów kultury osobom z niepełnosprawnościami.

6. *Międzynarodowy Dzień Głuchych i Międzynarodowy Dzień Białej Laski*

Wydarzenia adresowane dla osób z niepełnosprawnościami sensorycznymi to oprowadzania z audiodeskrypcją, w polskim języku migowym, a także specjalnie z tej okazji przygotowane warsztaty, spektakle teatralne, seminaria.

Koncerty

1. Koncert Kwartetu Śląskiego.
2. Koncerty w ramach JazzArt Festiwal.
3. Koncert charytatywny *Na cztery łapy*.
4. Koncert gwiazd operowych w NOSPR towarzyszący prezentacji projektów ze zbiorów Muzeum Śląskiego.

Wakacje 2019

1. *Kino Kuźnia*, plenerowe pokazy filmów tematycznie związanych z aktualną ofertą Muzeum.
2. Warsztaty ruchowo-plastyczne dla rodzin z dziećmi z tłumaczeniem na polski język migowy (jedno spotkanie w lipcu, jedno w sierpniu).

Program dla nauczycieli

Program szkoleń dla nauczycieli i studentów kierunków pedagogicznych, które wiązałyby wiele szkół z Muzeum Śląskim. W ramach programu planowane są hospitacje lekcji muzealnych dla studentów, współpraca z ośrodkami doskonalenia nauczycieli, spotkania i prelekcje dla nauczycieli z terenu województwa śląskiego.

Program edukacyjny realizowany przez Bibliotekę Muzeum Śląskiego

W czytelni Biblioteki prowadzony będzie cykl spotkań o książce i przy książce pod hasłem *Sztuka czytania*. Raz na kwartał będą odbywały się promocje publikacji wydanych przez Muzeum Śląskie lub też innych publikacji związanych tematyką lub osobą autora z województwem śląskim i wpisujących się w charakter Muzeum Śląskiego w Katowicach.

Wydarzenia towarzyszące wystawom

1. W ofercie edukacyjnej znajdą się też spotkania, warsztaty, wykłady oraz inne wydarzenia towarzyszące wystawom stałym oraz czasowym. Programem popularyzatorsko-edukacyjnym są objęte wszystkie wystawy czasowe. Realizacja: Dział Edukacji.
2. *Jestem. Teresa Murak*
  - oprowadzanie autorskie Teresa Murak,
  - oprowadzanie kuratorskie,
  - spotkanie w ramach Akademii sztuki w przestrzeni - panel dyskusyjny.

3. *Bliskie nam... lecz z dalekiego świata* (wcześniej jako tytuł roboczy: *Zwierzęta z naszego podwórka z dalekiego świata*):

- oprowadzanie kuratorskie,
- wykład prof. Daniela Makowieckiego z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu,
- spotkanie z Krzysztofem Czarnotą, autorem książek, miłośnikiem i hodowcą koni,
- współorganizacja koncertu charytatywnego *Na cztery łapy* (lipiec).

Realizacja: Dział Archeologii.

4. *Konkurs o Nagrodę Scenograficzną im. Jerzego Moskala 2019*.

Celem konkursu jest promocja potencjału młodych artystów wykorzystujących w swoich działaniach warsztat scenograficzny. Spotkanie ma stworzyć możliwość prezentacji debiutów przed gronem mistrzów, kształtujących współczesny repertuar teatru. Konkurs stanie się okazją do refleksji o kierunkach rozwoju współczesnej scenografii będącej konsekwencją idei poprzedników, których dzieła znajdują się w kolekcji Centrum Scenografii Polskiej. Realizacja: CSP.

5. *Zajawka. Śląski hip-hop 1993-2003* - wydarzenia towarzyszące wystawie :

- oprowadzanie kuratorskie,
- panel dyskusyjny pt. *Nielegalne graffiti w mieście - jak z nim walczyć i odnieść skutek, a przy tym nikogo nie skrzywdzić*,
- panel dyskusyjny pt. *Czyje jest to miasto ? „Street Art” w mieście kontra graffiti - próba dialogu*,
- panel dyskusyjny pt. *Kobiety w hip-hopie - rozmowa o stereotypach*,
- koncerty lokalnej sceny muzycznej związanej z kulturą hip-hop, wydarzenia programowe przygotowane we współpracy z lokalnymi organizacjami i działaczami z kręgu hip-hopu.

4. *Pokój zagadek* - towarzyszący wystawie *Niezapomniane. Kobiety w okresie powstań śląskich* uzupełniający o działania wynikające z tematyki związanej z wystawą, (miejsce: CSP), odpowiedzialny Dawid Keller.

Działania wynikające z włączenia Muzeum Śląskiego do Szlaku Zabytków Techniki

1. Prace związane z animacją terenów pokopalnianych, promocja dziedzictwa przemysłowego, projekty związane z historią miejsca (kopalnia Katowice, dzielnica Bogucice).
2. Prelekcje, których celem będzie przybliżenie dziedzictwa industrialnego na maksymalnie zróżnicowanych przykładach i wpisanie kopalni Katowice w szerszy kontekst historii przemysłu Górnego Śląska.
3. Przygotowania do opracowania monografii historycznej kopalni *Katowice* (Dział Historii).

Projekty

1. *Młode muzea* (tytuł roboczy), rok szkolny 2018/2019.

Zakładający formę konkursową projekt ma na celu zaktywizowanie uczniów do poznawania lokalnego dziedzictwa poprzez zakładanie lub ulepszanie oraz promowanie już działających szkolnych muzeów.

Projekt ten przewiduje działania międzypokoleniowe, uwrażliwiające szkolną społeczność na historię ich małych ojczyzn. Jednocześnie utrwalenie i przekazanie wartości związanych z lokalnym dziedzictwem przyczyni się zarówno do budowania kompetencji kulturowych wśród młodych ludzi, jak i do podkreślenia wagi działań mających na celu zachowanie pamięci miejsca i tożsamości społeczności lokalnej.

Ważną częścią projektu będą warsztaty. Dla wybranych w konkursie szkół przedstawiciele Muzeum i zaproszeni eksperci zorganizują spotkania dotyczące zabiegów konserwatorskich oraz digitalizacji obiektów zabytkowych, a także omówią metody związane z tym, jak w angażujący odbiorcę sposób należy tworzyć wystawę. Dwudniowe warsztaty będą realizowane w siedzibie Muzeum oraz na terenie szkół uczestniczących w projekcie. Po zakończeniu cyklu zajęć szkoły otrzymują grant na przygotowanie zgłoszonego projektu. Przyznana kwota zakłada nie tylko realizację projektu, ale również promocję szkolnego muzeum w wybranej przez szkołę formie (projekt wykazany również w części dotyczącej działań realizowanych w ramach obchodów 90-lecia utworzenia Muzeum Śląskiego).

2. *Muzeum Śląskie oczami dziecka*, konkurs na plakat dla dzieci organizowany w ramach obchodów 90-lecia MŚ; rok szkolny 2018/2019. Konkurs adresowany do dzieci od 6 do 10 roku życia. Udział w nim mogą wziąć zarówno przedszkola, szkoły, placówki edukacyjno-wychowawcze, jak i osoby indywidualne. Celem konkursu jest dowartościowanie młodego odbiorcy, zachęcenie do współdziałania z Muzeum Śląskim, pokazanie, że również dzieci mają wpływ na program, promocję i wizerunek instytucji. Przedmiotem konkursu są prace plastyczne w formie plakatu wykonane w dowolnej technice płaskiej (z wyłączeniem malarstwa na szkłe, prac wykonanych z materiałów nietrwałych). Tematyka plakatów ma oscylować wokół tego, jak dzieci postrzegają Muzeum Śląskie, co kojarzy się z tym Muzeum, bądź co zapamiętali z wizyty w Muzeum Śląskim. Zwieńczeniem konkursu będzie wystawa prac na stronie internetowej Muzeum Śląskiego.

3. Stworzenie komiksu / filmu animowanego inspirowanego historiami przedmiotów zebranych wśród społeczności lokalnych w ramach obchodów 90-lecia MŚ.

4. Katowice JazzArt Festival, kwiecień 2019 - współpraca z Instytucją Kultury im. K. Bochenek *Katowice Miasto Ogrodów* w trakcie kolejnej edycji festiwalu

muzycznego odbywającego się w 2019 r. pod hasłem: *You should never be comfortable, man* (Miles Davis). W ramach współpracy na terenie Muzeum Śląskiego w przestrzeniach wystawienniczych oraz w budynku Stolarsni (*Scena w stolarni*) odbędzie się część festiwalowych koncertów, którym towarzyszyć będą działania z zakresu sztuk wizualnych. Przygotowany zostanie również projekt instalacji prezentowany w przestrzeniach miejskich (koordynacja: Magdalena Czerny-Kehl, Łukasz Adamski).

5. *Performatywny Magazyn* - cykl: *Z perspektywy czasu*, marzec-grudzień 2019.

Ideą programu jest stworzenie autonomicznej strefy przeznaczonej dla artystów sztuk wizualnych i performatywnych z Polski i zagranicy, którzy nie ukończyli 35 roku życia. Muzeum oferuje przestrzeń do pracy oraz spotkań z odbiorcami programu, możliwość konsultacji z wykwalifikowanym zespołem i współpracującymi z instytucją ekspertami oraz promocję projektu realizowanego w ramach rezydencji. Nabór projektów, które zostaną zrealizowane w 2019 roku, będzie związany z obchodami 90-lecia Muzeum Śląskiego. Celem naboru prac jest wyłonienie projektów w sposób twórczy odnoszących się do historii Muzeum Śląskiego, jego kolekcji, historii, misji oraz architektury, a także miejsca we współczesnym społeczeństwie.

6. *Polish Art for Beginners* to inicjatywa kulturalna skierowana bezpośrednio do obcokrajowców mieszkających w Katowicach i odbywać się będzie w całości w języku angielskim. Projekcje najlepszych polskich filmów fabularnych jak i dokumentalnych będą okazją do rozmowy o polskich artystach. Głównym motywem cyklu będzie polska sztuka zarówno ta współczesna, jak i dawna. Muzeum pragnie otworzyć się na obcokrajowców i w sposób przystępny opowiedzieć o tym, co dla naszego kraju najważniejsze. Prestiżu doda imprezie uczestnictwo wybitnych ekspertów ze świata kina i sztuki. Idea projektu: Agata Polak.

V. Działania na rzecz osób niepełnosprawnych i grup wykluczonych

1. Bieżąca organizacja zajęć dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych intelektualnie. Odbiorcy: uczniowie szkół specjalnych, podopieczni WTZ i DPS.
2. Organizacja zajęć dla osób z dysfunkcjami wzroku oparta na ścieżce zwiedzania *Sztuka przez dotyk*, wystawach *Światło historii* i *Na tropie Tomka*.
3. Stałe udoskonalanie ścieżek zwiedzania dostępnych dla osób niepełnosprawnych ruchowo i z dysfunkcjami wzroku.
4. Współpraca ze szkołami, Wydziałem Pedagogiki i Psychologii UŚ oraz innymi podmiotami organizującymi projekty dotyczące osób niepełnosprawnych i środowisk wykluczonych z udziału w kulturze.
5. Współpraca z Miejską i Wojewódzką Radą Seniorów - na prośbę gremium czynny udział w obradach.
6. Rozbudowa ścieżki obiektów przestrzennych dla osób z dysfunkcjami wzroku.
7. Prowadzenie odrębnej ścieżki zwiedzania Muzeum dla opiekunów z dziećmi ze spektrum autyzmu z przygotowanym na potrzeby zwiedzania przewodnikiem, z wykorzystaniem piktogramów.
8. Poszerzanie systemu komunikacji wizualnej dla wydarzeń dostępnych (*Muzeum dostępne / Szlak dostępności*) i ich promocja:
  - mapy i przewodniki dla osób ze spektrum autyzmu,
  - publikacje w alfabecie Braille'a,
  - folder informacyjny z wydarzeniami dostępnymi.
9. Wykłady i warsztaty realizowane w ramach sektora *Muzeum dostępne* oparte na wystawach czasowych.
10. Tłumaczenia wybranych wykładów na polski język migowy.
11. Realizacja warsztatów integracyjnych dla rodzin z dziećmi ze spektrum autyzmu i niepełnosprawnością intelektualną.
12. *Sztuka łączenia* - konferencja dotycząca edukacji włączającej i udostępniania (termin w trakcie ustalania). Koordynacja: Dagmara Stanosz.
13. Realizacja projektów edukacyjnych *Encyklopedia w PJM*, *Czytanie obrazów* przy współpracy z Fundacją Kultury bez Barrier. Koordynacja: Dagmara Stanosz.
14. Poszerzenie działań promocyjnych o filmy informacyjne w polskim języku migowym.
15. Realizacja programu edukacyjnego o sztuce dla dzieci niesłyszących.
16. Program edukacyjny dotyczący Kultury i Sztuki Głuchych będący przygotowaniem do realizacji wystawy w 2020 roku.
17. Teatr-doc. Cykliczne prezentacje teatrów z udziałem osób z różnymi niepełnosprawnościami oraz warsztaty teatralne.

18. *Międzynarodowy Dzień Głuchych* - projekt *Głucha noc*: wydarzenia adresowane dla osób z niepełnosprawnościami sensorycznymi to oprowadzania z audiodeskrypcją, w polskim języku migowym, a także specjalnie z tej okazji przygotowane warsztaty, spektakle teatralne.
19. *Międzynarodowy Dzień Białej Laski* - wydarzenia towarzyszące.
20. *Kwiecień Miesiącem Świadomości Autyzmu* - wydarzenia towarzyszące.

Ścieżki zwiedzania

1. *Sztuka przez dotyk*. Wybrane dzieła sztuki eksponowane w *Galerii sztuki polskiej 1800-1945* oraz *Galerii sztuki polskiej po 1945 roku* można poznać za pomocą dotyku. Wkomponowane w przestrzeń galerii tyflografiki wykorzystywane są podczas oprowadzań audiodeskryptywnych, warsztatów oraz samodzielnego zwiedzania. W kasie dostępne są katalogi z ilustracjami w technice wypukłodruku oraz opisami w alfabecie Braille'a.
2. *Ścieżka obiektów przestrzennych*. Ze względu na swą specyfikę ścieżka, na której dotykamy autentycznych dzieł sztuki, przeznaczona jest przede wszystkim dla rodzin i małych grup. W obecności przewodnika osoby niewidome mogą poznawać przez dotyk rzeźby umieszczone w *Galerii sztuki polskiej 1800-1945* oraz *Galerii sztuki polskiej po 1945 roku*. Dzieła opisywane są audiodeskryptywnie. Zwiedzanie jest możliwe po wcześniejszej telefonicznej rezerwacji.
3. *Ścieżka na wystawie Światło historii. Górny Śląsk na przestrzeni dziejów* z audiodeskrypcją i elementami dotykowymi. Po wcześniejszym uzgodnieniu terminu możliwe jest oprowadzanie z edukatorem.
4. *Byzuch u Ferdynanda*. Dla chętnych odbywają się oprowadzania po siedzibie Muzeum Śląskiego w polskim języku migowym. Oprowadzania w polskim języku migowym: Michał Justycki. W każdą pierwszą sobotę miesiąca o godzinie 12.00 odbywają się oprowadzania z audiodeskrypcją.
5. *Rajza po muzeum*. Zwiedzanie wystaw stałych w polskim języku migowym oraz wariant z audiodeskrypcją (jedna sobota miesiąca).
6. *Niebieski szlak*. Ścieżka zwiedzania Muzeum dla opiekunów z dziećmi ze spektrum autyzmu z przygotowanym przewodnikiem, z wykorzystaniem piktogramów.
7. *Audioprzewodniki* - ścieżka zwiedzania przeznaczona dla 5 wystaw. Celem jest atrakcyjne i przystępne przybliżenie *Galerii sztuki polskiej 1800-1945*, *Galerii sztuki polskiej po 1945 roku*, *Galerii plastyki nieprofesjonalnej*, *Galerii śląskiej sztuki sakralnej* oraz wystawy *Laboratorium przestrzeni teatralnych*. Na 2019 r. zaplanowana została kontynuacja prac.

VI. Zbiory

Planowana na 2019 r. liczba muzealiów ogółem: 129 800 obiektów

a) muzealia

- sztuka polska po 1945 roku - rozwijanie dotychczasowej kolekcji malarstwa, rzeźby, grafiki, plakatu - uzupełnienia kolekcji (dotyczy głównie malarstwa z lat 50., 60. i 90. ubiegłego stulecia) oraz rejestracja bieżących zjawisk w sztuce (wideo, instalacje itp.),
- sztuka polska 1800-1945 - sukcesywne uzupełnianie dotychczasowej kolekcji o nowe dzieła oraz o nowe nazwiska twórców dotychczas niereprezentowanych,
- fotografia artystyczna - bieżące tworzenie kolekcji muzealnej,
- Centrum Scenografii Polskiej - poszerzanie kolekcji scenografii z naciskiem na realizacje po 1990 r., dzieła uzupełniające kolekcję plastyki scenicznej XX w. Projekt związany z rozbudowywaniem kolekcji prac Tadeusza Kantora,
- systematyczne uzupełnianie zbiorów plastyki nieprofesjonalnej we wszystkich dziedzinach reprezentowanych w zbiorach dotychczasowych, którymi są: przedstawiciele śląskiej plastyki amatorskiej, polska sztuka naiwna, najciekawsze zjawiska we współczesnym polskim outsider art, przedstawiciele polskiego art brut. Tworzenie jedynej w Polsce kolekcji europejskiej sztuki nieprofesjonalnej,
- uzupełnianie kolekcji zbiorów archeologicznych przez pozyskiwanie zabytków w trakcie prowadzonych prac terenowych, w tym wykopaliskowych, oraz przyjmowanie zabytków przekazywanych decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- uzupełnianie kolekcji dotyczącej historii Górnego Śląska, budowa kolekcji dotyczącej dziejów przemysłu na Śląsku i w Zagłębiu Dąbrowskim.

Planowane prace w związku z digitalizacją zbiorów

1. Popularyzacja wyników digitalizacji za pośrednictwem metod cyfrowych - udostępnienie części kolekcji (ok. 1500 obiektów) on-line z pełnym opisem metadanych.
2. Wdrożenie tezaurusów do opisu danych podstawowych w systemie zarządzania kolekcją (kontynuacja prac).
3. Pozyskiwanie autorskich praw majątkowych do obiektów będących własnością Muzeum - kontynuacja prac.
4. Digitalizacja 1000 materiałów fotograficznych dotyczących wydarzeń muzealnych, w tym wernisaży, dokumentacji fotograficznej wystaw, promocji, oficjalnych uroczystości i wprowadzenie wyników digitalizacji do systemu zarządzania kolekcją.

5. Digitalizacja dokumentów dotyczących proveniencji zbiorów (ok. 3000) i wprowadzenie zdigitalizowanych materiałów do systemu ewidencji zbiorów.
6. Edukacja kadr instytucji kultury prowadzących digitalizację lub przygotowujących się do digitalizacji obejmująca zakresem województwo śląskie.

Planowane prace dotyczące proveniencji zbiorów

1. Opisanie, zweryfikowanie ksiąg inwentarzowych przedwojennego Muzeum Śląskiego (kontynuacja prac).
2. Pozyskanie, digitalizacja kart ewidencyjnych przedwojennego Muzeum Śląskiego i zweryfikowanie zapisów z księgami inwentarzowymi (kontynuacja prac).
3. Pozyskanie praw autorskich do obiektów muzealnych wpisanych do inwentarza zbiorów przed 2000 r. (kontynuacja prac).
4. Pozyskanie praw autorskich do kolekcji prac K. Wiśniaka, A. Sadowskiego.

Zbiory biblioteczne

Biblioteka Muzeum Śląskiego jest członkiem Śląskiej Biblioteki Cyfrowej, udostępnia publikacje w Kolekcji Zbiorów Dawnych. Planowana liczba publikacji w kolekcji: 60.

Planowane zakupy z funduszy własnych Muzeum:

- 500 vol. wydawnictw zwartych,
- 40 tytułów wydawnictw ciągłych w prenumeracie (akcesja),
- w roku 2019 kupowane będą wydawnictwa naukowe przede wszystkim z zakresu: sztuki (malarstwo, rzeźba, grafika, fotografia, architektura, teatr, sztuka amatorska, etc.), etnografii, archeologii i historii, w tym szczególnie historii Śląska. W ramach pomocniczej literatury fachowej zakupione zostaną pozycje z dziedziny konserwatorstwa, edytorstwa, zarządzania, bezpieczeństwa informacji i edukacji. Prowadzona będzie również prenumerata czasopism (bieżących, naukowych),
- na dary pozyskiwane w Bibliotece Muzeum Śląskiego składają się:
- dokumenty pozyskane od innych instytucji krajowych i zagranicznych w ramach wymiany międzyinstytucjonalnej wydawnictw własnych,
- pozycje pozyskane w ramach realizacji umów z instytucjami korzystającymi ze zbiorów Muzeum Śląskiego,
- po 2 egzemplarze książek z każdego nakładu wydawniczego Muzeum Śląskiego,
- dary od instytucji krajowych i zagranicznych oraz prywatnych darczyńców.

Konserwacja

Dział Konserwacji:

- prace konserwatorskie przy wybranych obiektach z działów Muzeum Śląskiego (obiekty wybrane z działów Sztuki, Etnologii, Plastyki Nieprofesjonalnej, Historii, CSP),
- przygotowanie obiektów do digitalizacji oraz do wystaw,
- prace konserwatorskie wynikające z potrzeb bieżących działów,
- nadzór konserwatorski nad obiektami na wystawach oraz w magazynach,
- bieżący monitoring warunków klimatycznych na wystawach i w magazynach,
- współpraca z innymi placówkami oraz instytucjami przy pakowaniu obiektów na wystawy zewnętrzne,
- udział w konferencjach dotyczących konserwacji i ochrony zbiorów.

	planowane na koniec 2019 r.		
Oddział	Konserwacje		
	pełne	częściowe	zabezpieczające
Muzeum Śląskie + CSP	55	150	200
Łącznie	55	150	200

	planowane na koniec 2019 r.		
Oddział	Konserwacje		
	pełne	częściowe	zabezpieczające
Biblioteka		-	1 000 vol.

VII. Współpraca z zagranicą

13. Dział Plastyki Nieprofesjonalnej:

- współpraca z instytucjami zajmującymi się art brut i outsider art w ramach European Outsider Art Association (EOA),
- tworzenie kolekcji europejskiej sztuki nieprofesjonalnej na bazie współpracy z muzeami i instytucjami zajmującymi się tą problematyką, wspólne badania i projekty.

14. Biblioteka:

współpraca w zakresie wymiany wydawnictw z bibliotekami i instytucjami z Europy, m.in.:

- Österreichische Gesellschaft für Ur- und Frühgeschichte,
- Institut für Urgeschichte und Historisch Ärchäologie,
- Wien Museum,
- Hrvatski Muzej Naivne Umjetnosti - The Croatian Museum of Naive Art,
- Moravské zemské muzeum,
- Muzeum v Bruntálu,
- Muzeum Těšínska,
- Muzeum Beskyd,
- Archeologické centrum Olomouc,
- Slezské zemské muzeum,
- Ostravské muzeum,
- Národní památkový ústav,
- Národní muzeum,
- Staatliche Museen,
- Staatliche Kunstsammlungen Dresden,
- Schlesisches Museum zu Görlitz,
- Deutsche Nationalbibliothek,
- Herder-Institut Marburg,
- Zentralinstitut für Kunstgeschichte Bibliothek,
- Kunsthaus Kannen Museum für Outsider Art und Art Brut,
- Germanisches Nationalmuseum,
- Bundesinstitut für Kultur und Geschichte der Deutschen im Östlichen Europa.

15. Dział Archeologii:

- w ramach współpracy Muzeum Śląskiego z Instytutem Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie realizacja projektów badawczych: *Aspekty przyrodnicze na stanowisku w Tell el-Farcha (Egipt)* oraz *Pomiędzy Południowym Egiptem a Kanaanem. Rozwój i upadek, położonej na szlaku handlowym osady z IV-III tys. p.n.e. w Tell el-Murra (Egipt)*.
  - badania wykopaliskowe na stanowiskach: Tell el-Murra (Egipt) i Tell el-Farcha (Egipt)
    - dr Maria Renata Abłamowicz (pod warunkiem uzyskania przez stronę polską koncesji od władz egipskich na badania terenowe).
  - współpraca z Muzeum Archeologicznym w Batumi (Gruzja) przy przygotowaniu wystawy pod roboczym tytułem: *Skarby Kolchidy, Gruzja-Adżaria - Małgorzata Kurgan-Przybylska*.
16. Dział Fotografii:
- współpraca z instytucjami i środowiskiem naukowym Czech w zakresie badań nad rozwojem sztuki fotografii i jej popularyzacji.
17. Dział Sztuki:
- podjęcie współpracy z Ambasadą Łotwy w kontekście współpracy z Rygą (instytucje muzealne lub galerie) w ramach wymiennej prezentacji sztuki współczesnej.
18. Współpraca z Instytutem Herdera w Magdeburgu oraz z Uniwersytetem Siegen - projekt *Górny Śląsk z powietrza*.
19. Współpraca z MO Museum w Wilnie dot. wystawy *Z perspektywy wieku dojrzewania*, która będzie prezentowana w wileńskim muzeum.

VIII. Frekwencja

Planowana frekwencja i wypożyczenia w Bibliotece w 2019 r.:

Wypożyczenia wydawnictw zwartych/ciągłych: 3000

– w tym wypożyczenia wydawnictw do czytelnicy: 300

Odwiedziny w Bibliotece: 1500

– w tym korzystanie z wydawnictw w czytelnicy: 500

Liczba czytelników zapisanych: 124

– w tym nowych czytelników: 10

Biblioteka prowadzi działalność prezencyjną, tzn. zbiory nie są wypożyczane na zewnątrz. Możliwe jest korzystanie z księgozbioru na miejscu - w czytelnicy. Pracownicy Muzeum mają możliwość wypożyczenia książek do swoich pracowni (pracownicy są rejestrowani jako czytelnicy Biblioteki).

Planowana frekwencja na wystawach Muzeum Śląskiego i Centrum Scenografii Polskiej:

Planowana frekwencja w 2019 r.					
Oddział MŚ i CSP	ogółem	grupy polskojęzyczne/ liczba zwiedzających polskojęzycznych	grupy obcojęzyczne*/ liczba zwiedzających obcojęzycznych	wystawy stałe	wystawy czasowe
Razem:	125 000	29 500 (liczba polskich zwiedzających w grupach)/ 118 750 (ogólna liczba zwiedzających polskojęzycznych)	6 250	125 000	25 000

Na 2019 r. zaplanowano ogółem 160 000 osób korzystających z infrastruktury oraz oferty Muzeum Śląskiego w Katowicach (w tym liczba osób odwiedzających wystawy: 125 000).

X. Planowane działania promocyjne

1. Media własne:

- zarządzanie stroną www wraz z jej wersją mobilną, w tym także wdrażanie nowych rozwiązań,
- obsługa social mediów - Facebook, Twitter, Instagram, You Tube - redakcja i publikacja postów, wydarzeń, zdjęć, odpowiadanie na posty, relacjonowanie w czasie wydarzeń (zadanie współdzielone z innymi osobami w dziale), weryfikacja komentarzy innych użytkowników i nadzór nad ich publikacją,
- przygotowanie treści newslettera oraz zarządzanie bazą jego odbiorców,
- obsługa Biuletynu Informacji Publicznej we współpracy z działami merytorycznie wytwarzającymi treści,
- koordynacja realizacji projektów graficznych druków i komunikacji elektronicznej dla wystaw i projektów Muzeum,
- tworzenie tekstów informacyjnych (gromadzenie materiałów przy współpracy działów koordynujących projekty, redakcja, tłumaczenia, uzyskiwanie akceptacji, tworzenie pakietów informacyjnych), które będą zamieszczone w materiałach internetowych, drukach, informatorze kwartalnym,
- dystrybucja druków promocyjnych - ulotki i plakaty (kolportaż, ustalanie punktów dystrybucji, prowadzenie i rozliczanie umów, przekazywanie druków, monitorowanie nakładów, zarządzanie zasobami magazynowymi), w tym także realizacja wzajemnych świadczeń z instytucjami w woj. śląskim oraz ustalenie stałych punktów dystrybucji druków MŚ,
- dystrybucja zaproszeń na wydarzenia (dotarcie do potencjalnie zainteresowanych wydarzeniami dzięki sprecyzowanej grupie docelowej, tworzenie baz adresowych dla konkretnego typu wydarzeń związanych z archeologią, fotografią, czytelnictwem; aktualizacja, kontrola terminu wysyłki uzależnionej od terminu projektu i jego wysyłki do druku),
- zarządzanie obecnością Muzeum na nośnikach wideo wewnątrz i na zewnątrz (monitory, totem).

2. Media relations:

- dbanie o obecność w mediach, budowanie bazy kontaktów z mediami, koordynacja wizyt dziennikarzy,
- tworzenie tekstów informacji prasowych, wywiadów, materiałów wzbogacających teksty dziennikarzy,

- organizacja konferencji i spotkań prasowych przed każdą wystawą, a także towarzyszących wybranym projektom partnerskim i rezydencjom artystycznym,
- monitoring mediów tradycyjnych, social mediów, publikacji na blogach,
- przygotowywanie raportów medialnych - w tym także analiza materiału pod kątem ekwiwalentu reklamowego (AVE), dotarcia, zasięgu, interakcji w social mediach oraz oceny wpływu na wizerunek,
- planowanie i realizacja kampanii reklamowych w Internecie i social mediach przy wykorzystaniu technologii służących do zarządzania przebiegiem kampanii w trakcie jej trwania (np. Real-Time Building, Programmatic),
- zakup powierzchni reklamowych w prasie,
- prowadzenie kampanii reklamowych w radiu i telewizji opartych na strategii zakupu mediów,
- dokumentacja fotograficzna wydarzeń w Muzeum Śląskim (koordynacja umowy z fotografami zewnętrznymi),
- produkcje filmowe w Muzeum (koordynacja i organizacja produkcji, sprawy formalne i administracyjne, przygotowanie OPZ),
- produkcja gadżetów do nieodpłatnej, masowej dystrybucji.

3. Współpraca z podmiotami zewnętrznymi:

- wsparcie przy realizacji zgłoszeń do konkursów i nagród,
- nieodpłatna obecność w Internecie (budowanie kanałów komunikacji z firmami prowadzącymi serwisy kulturalne i lifestylowe, przekazywanie materiałów do publikacji),
- koordynacja sesji fotograficznych i wideo na terenie Muzeum Śląskiego w Katowicach (w tym ekip telewizyjnych),
- współpraca promocyjna z najemcami w Muzeum (sklep muzealny i bistro/restauracja) - realizacja wspólnych akcji promocyjnych w celu przygotowania atrakcyjnych wydarzeń dla gości MŚ, a także wsparcia działań najemców przy jednoczesnym dotarciu do grup osób zainteresowanych usługami,
- działania promocyjne podczas wydarzeń zewnętrznych,
- budowanie relacji z instytucjami regionalnymi związane z wymianą świadczeń promocyjnych,
- koordynacja promocji wydarzeń specjalnych i konferencji.

XI. Planowane zadania inwestycyjne na 2019 rok

1. Kontynuacja prac projektowych w zakresie przebudowy, rozbudowy oraz zmiany sposobu użytkowania przemysłowych, zabytkowych budynków zlokalizowanych na terenie Muzeum Śląskiego w Katowicach, tj. wieży ciśnień, łaźni Gwarek, maszynowni szybu Bartosz, nadszybia szybu Bartosz i siłowni elektrycznej. W przypadku pozyskania środków na realizację inwestycji planowane jest opracowanie projektów wykonawczych i ogłoszenie przetargów na realizację robót.
2. W przypadku pozyskania środków finansowych na realizację inwestycji rozpoczęcie projektu rozbudowy i przebudowy wraz ze zmianą sposobu użytkowania budynków przemysłowych byłej kuźni i warsztatu mechanicznego na funkcję muzealno-edukacyjną.
3. Przeprowadzenie remontu i konserwacji zabytkowej części wieży wyciągowej szybu Warszawa w przypadku przyznania dotacji z programu MKiDN Infrastruktura kultury.
4. Uregulowanie spraw własnościowych ze Spółką Restrukturyzacji Kopalń S.A. w celu zagospodarowania i rewitalizacji terenu w bezpośrednim sąsiedztwie Muzeum Śląskiego.
5. Wykonanie tymczasowych zabezpieczeń konstrukcji dachu w zabytkowym budynku wieży ciśnień.

XII. Inne ważne

1. Prace nad strategią szczegółową Muzeum Śląskiego na lata 2019-2023.
2. Obchody 90-lecia utworzenia Muzeum Śląskiego, styczeń 2019 - styczeń 2020.
Koordynacja prac realizowanych podczas obchodów, Agnieszka Sowa:
  - uroczysta gala odznaczeń dla zasłużonych pracowników i współpracowników Muzeum Śląskiego,
  - realizacja filmu dokumentalnego obrazującego historię 90. lat istnienia Muzeum Śląskiego w Katowicach we współpracy z TVP Katowice,
  - współpraca z instytucjami kultury województwa śląskiego:
    - a) koncert gwiazd operowych w NOSPR towarzyszący prezentacji projektów ze zbiorów Muzeum Śląskiego, wskazanie na synkretyczny potencjał zbiorów,
    - b) wystawienie w Teatrze Śląskim spektaklu inspirowanego od strony plastycznej scenografią Wiesława Lange - przywołanie publiczności teatralnej i muzealnej twórczości największego śląskiego scenografa związanego ze scenami regionu,
    - c) wznowienie w Teatrze Śląskim spektaklu w scenografii Wiesława Lange, tym samym przypomnienie publiczności teatralnej i muzealnej twórczości największego śląskiego scenografa związanego ze scenami regionu,
  - *Nie tylko „Tango milonga”. Rok 1929 w piosence* (tytuł roboczy). Koncert przybliżający odbiorcom klimat lat 20. i 30. przez pryzmat szlagierów z 1929 r. - roku powstania Muzeum Śląskiego,
  - realizacja projektu *Młode muzea* (tytuł roboczy). Formuła konkursowa ma na celu zaktywizowanie uczniów do poznania lokalnego dziedzictwa poprzez zakładanie lub ulepszanie oraz promowanie już działających szkolnych muzeów. Projekt ten przewiduje działania międzypokoleniowe, uwrażliwiające szkolną społeczność na historię małych ojczyzn,
  - formuła konkursowa zakładająca realizację projektów w dwóch kategoriach - *muzeum szkolne* i *szkolne muzeum wirtualne*. Zgłoszone do konkursu koncepcje będą oceniane przez przedstawicieli Muzeum oraz wskazanych ekspertów,
  - realizacja projektu *Muzeum Śląskie oczami dziecka*. Celem konkursu jest dowartościowanie młodego odbiorcy, zachęcenie do współdziałania z Muzeum Śląskim, pokazanie, że również dzieci mają wpływ na program, promocję i wizerunek instytucji,
  - konferencja *Biblioteki muzealne dziś*. Zamknięta jednodniowa konferencja dla bibliotekarzy i pracowników bibliotek muzealnych w regionie,
  - konferencja *Teren pogranicza a narracje muzealne*. Konferencja muzealnicza,

- konferencja grupy zawodowej inwentaryzatorów polskich we współpracy z Polskim Stowarzyszeniem Inwentaryzatorów Muzealnych. Konferencja poruszy aspekty prawne związane m.in. z zakupem oraz ubezpieczeniem obiektów muzealnych.
- *Performatywny Magazyn* - program rezydencji artystycznych - kolejna edycja cyklu związana ściśle z obchodami 90-lecia Muzeum Śląskiego. Odstona cyklu ma na celu spojrzenie na tradycję i historię Muzeum Śląskiego oraz jego współczesnego oblicza z perspektywy młodych artystów.

Dodatkowo:

- utworzenie podstrony na stronie muzealnej dotyczącej wszelkich działań Muzeum Śląskiego przez 90. lat istnienia.

3. *Biennale Industree*, 26-29 wrzesień 2019.

W roku obchodów 90-lecia powstania Muzeum Śląskiego, pragniemy zainauguować cykliczne wydarzenie poświęcone fenomenowi dziedzictwa przemysłowego. Zmiana stylu życia, otoczenia i krajobrazu, powstanie społeczeństwa okresu industrializacji, pojawienie się potrzeb wynikających z przemian gospodarczych, które nastąpiły w XVIII wieku, a odczuwalne są do dziś, to tylko niektóre komponenty związane z tym tematem. Z tego powodu organizowane przez Muzeum Śląskie *Biennale Industree*, starając się scalić wszystkie zagadnienia związane z tym tematem, stanie się platformą pozwalającą na lepsze i głębsze zrozumienie fenomenu dziedzictwa przemysłowego zarówno w jego architektonicznym, środowiskowym, społecznym, jak i artystycznym wymiarze, ale również będzie ostrzeżeniem przed procesami, które mają zgubny wpływ na wspólnotę i środowisko. *Biennale Industree* to interdyscyplinarne projekty i działania służące refleksji nad obecnym stanem kultury i społeczeństwa, w którym dziedzictwo przemysłowe odegrało i wciąż odgrywa niebagatelną rolę. To właśnie dziedzictwo industrialne stanie się dominantą *Biennale*, do której odwoływać się będą zarówno twórcy z artystycznego mainstreamu, jak i ze środowisk undergroundowych. Jesteśmy świadomi, że przestrzeń postindustrialna ma wartość kulturową, społeczną, gospodarczą, a nawet polityczną. Z tego względu czujemy się w obowiązku zabierać głos w kwestiach związanych z ochroną i propagowaniem działań dotyczących dziedzictwa przemysłowego oraz otaczającego nas krajobrazu. W tegorocznym programie *Biennale* znajdą się zarówno spotkania i panele dyskusyjne, jak również wydarzenia o charakterze performatywnym, site-specific, koncerty oraz projekty wystawiennicze. Z tego względu do udziału w projekcie zaprosiliśmy amerykańskiego kompozytora Johna Zorna, który wraz z zespołem muzyków przygotowuje jazzowy maraton odbywający się w różnych przestrzeniach Muzeum, polską grupę muzyczną Karbido, a także urodzoną w Chinach a pracującą w Berlinie artystkę Pan Daijing. Ponadto w planach jest

przygotowanie własnego wydarzenia muzycznego poświęconego pracownikom zakładów przemysłowych (w szczególności górnikom) oraz związanym z tym kontekstem społecznym i kulturowym, któremu towarzyszyć będzie warstwa wizualna. Naszej publiczności zaprezentujemy ponadto projekt przygotowany przez Zbigniewa Liberę i Emilię Sadowską oraz instalację w Galerii jednego dzieła autorstwa japońskiej artystki Chiharu Shiota. Dodatkowo Biennale Industrii otworzy druga edycja konferencji naukowej *Industria. Konteksty nieoczywiste*, w trakcie której poruszone zostaną kwestie związane między innymi z działaniami artystycznymi inspirowanymi industrialismem. Łącznie program Biennale obejmuje obecnie czternaście interdyscyplinarnych projektów, a całe wydarzenie dedykowane jest różnym grupom odbiorców, w szczególności młodzieży i osobom dorosłym.

Koordinator: Magdalena Czerny-Kehl.

4. Obchody 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości:

- koordynacja prac realizowanych w ramach programu: dr Dawid Keller,
- prace nad wystawą o życiu kobiet na Górnym Śląsku (Polek, Niemek, Ślązaczek) w latach 1918-1922 pt. *Niezapomniane. Kobiety w czasie powstań śląskich i plebiscytu na Górnym Śląsku*, kurator: dr Paweł Parys, współpraca Małgorzata Paul, dr Dawid Keller,
- prace nad książką pod roboczym tytułem: *Z ciekawostek powstańczych... Casus Rozbarku i najbliższej okolicy podczas III powstania śląskiego (maj-czerwiec 1921)* - do wydania w 2021 r., roku 100. rocznicy III powstania śląskiego,
- prace nad publikacją: *Archiwum Powstań Śląskich*, Seria I, tom 2, *Okres drugiego powstania 1920 roku* - do wydania w 2020 r., roku 100. rocznicy II powstania śląskiego (ok. 500 stron),
- prace nad publikacją: *Archiwum Powstań Śląskich*, seria I, tom 3, *Obrona plebiscytu (styczeń-kwiecień 1921)* - do wydania w 2021 r., roku 100. rocznicy III powstania śląskiego (ok. 500 stron),
- organizacja konferencji *Obraz medialny Górnego Śląska w okresie międzywojennym*, wspólnie z Instytutem Badań Regionalnych Biblioteki Śląskiej, konferencja w styczniu 2020 r., dr Dawid Keller,
- prace badawcze do wystawy *Górny Śląsk w latach 1921-1922*, realizowanej w ramach programu *Niepodległa*. Planowany wernisaż w czerwcu 2021 r.; dr Dawid Keller, dr Paweł Parys, Beata Lisicka, współpracownicy zewnętrzni,
- organizacja wykładów, paneli dyskusyjnych dotyczących Górnego Śląska w 1919 r. w ramach programu *Niepodległa*. Przygotowania do realizacji kolejnych w latach 2020-2021 i zebrania wystąpień w formie książkowej, dr Paweł Parys, dr Dawid Keller,

- cykl *Barwy wolności. Głos teatru w sprawie polskiej* - wykłady i spotkania poświęcone formom walki o polskość na deskach scenicznych, organizatorka i koordynatorka: Magdalena Kędzierska.
5. Punkt widzenia sztuk/owany - program rezydencji dla galerii / współpraca w obszarze wystaw czasowych Muzeum Śląskiego.
- Inauguracja programu dla galerii i instytucji publicznych mająca na celu artystyczną interpretację tematu wystawy oraz promocję twórczości artystów niezależnych i działalności galerii sztuki współczesnej. W 2019 r. będziemy współpracować z galeriami w ramach pracy przy wystawach: *Zajawka. Śląski hip-hop 1993-2003* oraz *Bliskie, lecz z dalekiego świata. Historia udomowienia ssaków*. Koordynator: Magdalena Czerny-Kehl, Łukasz Adamski